

Gengångaren

Gengångaren

eller "*Lost Identity*"

thriller efter Curwoods roman i fem akter

av Christian Lanciai.

Personerna :

Sergeant Derwent Conniston vid ridande polisen i Canada
John Keith, efterlyst för mord
Chefsinspektör McDowell vid ridande polisen i Prince Albert, Saskatchewan
Cruze, hans sekreterare
Miriam Kirkstone
Shan Tung, kines
Mary Josephine, sergeant Connistons yngre syster
Peter Kirkstone
poliser och kineser

Handlingen utspelar sig i Canadas nordvästra utmarker
och i Saskatchewan under tidigt 1900-tal.

Copyright © Christian Lanciai 1990

Gengångaren

eller "Lost Identity"

Akt I.

En torftig hydda i nordligaste Canada. Full snöstorm utanför. Två män, Keith och Conniston, båda i ohyggligt dålig form, smutsiga, härjade, ovårdade och sjukliga. Conniston, ridande polis i hans majestäts tjänst, är redan askgrå och sitter vid bordet när han får ett nytt hostanfall.

Conniston Host! Host! (*i det oändliga. Sätter en näsduk för munnen, som färgas röd av blod.*)
(*Keith, med en handboja om ena handleden, tar om hans skuldror och stödjer honom, så att han inte ska ramla under bordet.*)

(*När anfallet är över och näsduken är färgad röd av blod:*)

Tack, gamle gosse. Tack.

Keith Ni borde lägga er ner.

(*Conniston reser sig i stället och stapplar bort till ett skåp och tar fram en kortlek. Återkommer sedan till bordet och sätter sig mitt emot Keith i det att han börjar blanda och lägga patients, för att syssla med något.*)

Conniston Det är konstigt, förbannat konstigt. Tycker ni inte det, Keith? Det är till och med lustigt.

Keith Det är kanske konstigt, men inte lustigt.

Conniston Jo, lustigt är just vad det är. För exakt 27 månader sedan minus tre dagar, Keith, skickades jag ut för att fånga er död eller levande. Efter 26 månaders jakt fick jag er levande, och den jakten med dess sportprestationer gör er förtjänt av ett liv på hundra år i stället för repet, för den jakten förde oss båda genom sju olika helveten innan jag fick er fast. Jag frös och svalt och nästan drucknade och såg inte en kvinna på 18 månader. Det var förfärligt, men till sist fick jag er fast. Där på er handled sitter beviset. Det blev mitt livs sista spel, men jag vann det. Det måste ni erkänna.

Keith Ja, ni vann över mig till sist. Ni vann så ärligt att kölden tog er lunga.

Conniston Men den fördelen begagnade ni er inte av. Där kommer det lustiga in i bilden. Jag hade redan bundit er fast och försvurit er åt galgen när – pang! – det kommer en köldknäpp som biter av hörnet på min lunga, och med ens har vi ombytta roller. Jag kommer i ert våld, men i stället för att lämna mig åt mitt öde och begrava mig levande här bortom tid och rum var aldrig någon människa kan finna ett igenkännligt lik, så tar ni hand om mig och hjälper mig. I stället för att döda mig, som jag skulle ha gjort med er, så återbördar ni mig till livet. Därmed övergår dramat och thrillern till en burlesk satir, och livet skrattar mig rakt upp i ansiktet. Situationen blir rent ut sagt, – host! host! (*börjar få ett nytt anfall*) – dråplig! (*får anfallet. Får fatt i Keiths hand och kramar den krampaktigt medan han på nytt blodar ner näsduken. Man ser i Keiths ansikte hur ont handkramningen gör. När Conniston hämtat sig:*)

Idag är det torsdag. Jag lever inte till söndagen. Antagligen går jag bort natten till lördagen. Jag vet vad det handlar om. Jag har sett denna lungfrosthistoria ett dussintal gånger. Jag har kanske två högst tre säkra dagar på mig. Sedan är det bara att lägga mig i graven. Ni blir då fri från mig. Vad tänker ni då göra?

Keith (efter en paus) Har jag något annat att göra än att återvända till – Coronation Gulf?

Conniston Gör ni det blir ni vansinnig! Den där stinkande eskimohålan!

Keith Ni vet själv hur de har jagat mig. Jag kan inte återvända till civilisationen.

Conniston Nej. Men det värsta är, Keith, att de kommer att jaga er skarpt även i Coronation Gulf.

Keith Då har ni det bättre, Sir, som får dö här.

Conniston Kanske det, Keith, kanske det. Det kan nog inte bli sämre för någon av oss än vad det är. Det enda man kan göra i en sådan situation är att försöka göra det bästa av saken.

Keith Vad menar ni att kan göras?

Conniston (rör ihop patiensen. Tänder en pipa i stället och betraktar Keith.)

Jag tycker om er. Jag önskar att ni inte hade dödat någon. Då hade vi kunnat vara som bröder. Nu är vi ändå som bröder. Det är det enda resultatet av tre vintrars skalljakt med hundar på en mänska. Tror ni jag tyckte det var roligt? Tror ni jag njöt för fulla muggar av denna rävjakt på tundran i tre vintrar? Vi har båda förstörts så grovt av detta spektakel att vi knappast längre liknar människor. Men vi råkar likna varandra till utseendet. Tre vintrars mänskojakt har lärt mig något om människan vi jagade. Vet ni vad jag tror, Keith?

Keith Berätta.

Conniston Jag har börjat tro att ni är oskyldig.

Keith (efter en paus) Alla påstår säkert att jag mördade domaren Kirkstone. Jag har aldrig ens förnekat det. Jag har till och med önskat stå för att jag gjorde det, fastän jag aldrig själv säkert har vetat att jag verkligen gjorde det.

Conniston Och ni har aldrig för någon berättat varför ni gjorde det.

Keith Tydligen kan jag göra det för er nu.

Conniston Ja, det kan ni.

Keith Vad skulle ni säga, om jag plötsligt påstod att jag inte hade gjort det?

Conniston (får ett nytt svårt hostanfäll. Keith hjälper honom på nytt igenom det.)

Alla utom jag skulle påstå att ni ljuger. Självt skulle jag fråga er vem som då skulle ha kunnat gjort det i stället.

Keith Jag har inget svar på den frågan. Den enkla och svåra sanningen i hela fallet är att jag själv inte har den blekaste aning om jag gjorde det eller inte. Jag kan ha gjort det, jag har till och med försökt övertyga mig själv om att jag måste ha gjort det, men jag har aldrig varit säker.

Conniston Men ni var ju hemma hos honom när han dog.

Keith Ja, jag gick hem till honom för att tvinga fram rättvisa ur honom eller döda honom. Det var min avsikt. Jag växte upp utan mor. Min far och jag var oskiljaktiga. Domaren dömde honom till tio års fängelse fastän han var oskyldig, och domaren visste det. Bara domaren hade kunnat bevisa pappas oskuld, men domaren hade intresse av att farsan blev fälld. Vad skulle ni ha gjort i mitt ställe?

Conniston Jag vet inte. Vad gjorde ni exakt?

Keith Jag uppsökte domaren och bad inför honom på mina bara knän. Jag var bara tjugofem år gammal. Jag hade inte ens blivit farlig då ännu. Vad tror ni domaren gjorde?

Conniston Har ingen aning.

Keith Han skrattade ut mig. Och hans feta son kom också in, och han skrattade ut mig också. De skrattade åt mig fortfarande när jag tillintetgjord stapplade ut därifrån i natten. Men då blev jag man. Plötsligt förändrades jag, och jag återvände till deras förbannade hus. Jag gick dit obehäpnad men i stånd till att döda. De var kvar i samma rum. Det satt en nyckel i dörren. Jag reglade dörren efter mig och framställde min fordran. Det var sonen, den där feta, oljiga vägglusen, som började slagsmålet. Han rusade fram mot mig, och vi kom i brottningskamp med varandra. Då rusade domaren, den där fettvalkiga vulkanen, fram mot mig med en sorts brevprens i handen. Hans första slag mot mig knäckte nästan min skuldra. Det var två fettvalkiga oljiga monster mot en stackars gröngöling till yngling som bara älskade sin orättvist dömda far. Jag lyckades vrida brevpresen ur gangsterns grepp, men då kom sonen undan och grep ett annat likadant föremål. Samtidigt krossades lampan och allt blev svart. Vi brottades i kolsvart mörker, och det var som att kämpa mot två oljiga krälände boaormar. Jag slog till med domarens brevprens, och domaren pep till som ett barn och kröp ihop. Sedan

fick jag ett tungt slag i nacken och blev medvetslös. Sedan vet ni resten. När jag vaknade upp var domaren död och jag bunden till händer och fötter och förd i arrest, och det fanns bara en brevprens som var full med domarens hår och blod, och den hade jag hållit i handen. Sex månader senare dog min far i fängelset, och jag lyckades rymma under omänskliga förtvivlans krafter. Sedan dess har jag varit jagad som ett djur under resten av mitt liv.

Det är det hela. Även om jag inte dödade domaren, tror ni, Conniston, att jag var ledsen för att han var död? Tror ni det?

Conniston Den andra brevpresen som ni talar om blev aldrig funnen. Troligen skaffade sonen den ur vägen. Det var väl den han bombarderade er med. Om jag hade varit frisk, Keith, hade jag tagit för givet att ni hittat på alltsammans för att komma undan....

Keith Såsom alla alltid trott att jag ljugit....

Conniston Men nu råkar jag vara döende. En döende man ser mycket mer än en frisk man, Keith. *(får ett nytt hostanfall, svårare än de tidigare. Efter att ha hämtat sig, väsande:)*

Jag har bara en dag kvar, Keith. Det vet jag nu. Tacka er Gud för, Keith, att jag är döende och ser allting klart. Ni är oskyldig. Det vet jag nu. Någon annan dödade domaren. Ni kunde aldrig ha gjort det ens i självförsvar. Någon slog honom hårt och tungt och avsiktligt med berätt mod. Ingenting mindre kunde ha dödat honom. Om han dog av ert slag, varför skaffade då någon undan den andra brevpresen? Och ni ska tillbaka dit ner och sätta fast den rätte.

Keith Hur?

Conniston Ingen har sett någon av oss på 27 månader. Vi är rätt lika varandra till utseendet. Ta på er mina kläder när jag är borta, och återvänd till civilisationen som sergent Conniston vid ridande polisen. Ingen kommer att känna igen er.

Keith (mållös först) Tror ni verkligen på det?

Conniston Det är rättvisans enda chans. Det är er enda chans. På det sättet endast kan ni få leva vidare. Dessutom kan Conniston så få leva vidare genom er. Ni blir två personer. Ni får min identitet men får behålla er själ och hjärna. Räck fram handen. *(Keith lyder. Conniston läser upp handkloven.)* Borta för alltid. Ni är fri. Men bara på det villkoret, att ni klarar upp detta mord i mitt namn.

Keith Och om någon ändå skulle känna igen mig?

Conniston Risken är liten. Vi har levat insnöade här som bröder i en hel månad. Ni vet allt om mig och mycket som ingen annan vet. Om bara min chef blir övertygad av er som mig kan ingenting hota er. Allt avgörs i det ögonblick ni får träffa honom.

Keith Ni offrar ert liv för att ge mig ett nytt.

Conniston Nej, min gosse, jag är bara praktisk. Jag har ingen användning längre för mitt namn och mina kläder när jag är borta i morgon. Jag har inget annat testamente att upprätta än att ge er mitt namn och mina kläder. Det finns ingen annan att ge det till. Och ni är lik mig. Kunde jag ha valt någon lämpligare? *(ler men avbryts i leendet av ett nytt hostanfall.)* O Gud! Om vi bara hade lite mera tid på oss! Det är så mycket jag ännu måste hinna sätta er in i! Ni har reglements-boken bland mina persedlar. Den säger allt vad ni behöver veta om ridande polisens rutiner och former med exercis och allt. Och här *(tar med handen över hans högra öga)* måste ni låta bränna in ett ärr likadant som mitt. Lär er reglements-boken utantill. Och låt ert skägg växa ordentligt, så att ni sedan kan forma det så som jag alltid burit mitt. Ett skägg är bra att ha. Det kan dölja mycket. Host! Host! *(får ett nytt anfall)* Om det bara inte gjorde så förbannat ont när jag talar till er! Det är så mycket jag ännu måste komma ihåg att berätta. Den enda faran.... den enda faran....*(får ett nytt anfall)*

Keith (hjälp er honom med alla medel) Den enda faran, Sir?

Conniston Ni måste ta er i akt för.... host! Host! *(får ett nytt anfall)*

Keith För vem, Sir?

Conniston Ni måste ta er i akt för...host! Host! Ni måste ta er i akt för...*(får ett nytt hostanfall. Hostar ihjäl sig, kvävs, får fullständig blodstörtning och dör.)*

Keith Borta! Farväl, kompis! Tids nog får jag veta vem. *(tar på sig Connistons hatt)*
Chefsinspektör MacDowell, Sir, *(stramar upp sig i givakt,)* ber att få rapportera, Sir, att John Keith är död!

(vänder sig åter mot Conniston) Må sergent Derwent Conniston i stället leva för evigt.
(Snöstormen fortsätter att yla utanför.)

Akt II Scen 1.

Det inre av en timmerstuga. Två rum. I det inre sitter inspektör MacDowell upptagen med ett besök av Miriam Kirkstone, domarens dotter. De talar livligt med varandra. I det yttre t.v. sitter hans sekreterare vid ett skrivbord och arbetar när Keith, uppsnosad, med väl vårdat skägg, nyfriserad och i Connistons kläder, kommer in.

Keith Kan jag få träffa inspektör MacDowell?
sekreteraren *(Cruze)* Inspektören är strängt upptagen.

Keith Säg honom att jag är här i ett ärende av högsta vikt. Säg honom att jag har upplysningar om en viss John Keith.

Cruze *(det går som en stöt genom honom)* Jag ska fråga honom. *(går genast in till inspektören)*
Jag tror min själ att Conniston är tillbaka. Han har nyheter om John Keith.
(inspektören och flickan häpnar)

MacDowell Visa in honom genast!

Cruze *(återvänder)* Inspektören vill se er genast.

Keith Tack. *(går in)*

MacDowell *(efter att ha mätt Keith med blicken. Under ett blixtpögnblick mönstrar alla tre varandra.)* Vi höll just på att tala om den saken, och så kommer ni in! Hur mår ni, Conniston? *(går hjärtligt fram, tar honom om axeln och skakar hand med honom.)*

Keith *(efter att ha slappnat av)* Gudskelov väl! – Men vem är detta?

MacDowell Conniston, detta är Miriam Kirkstone, domarens dotter.

Keith *(går fram och hälsar hövligt)* Hur mår ni, frun?

Miriam *(hälsar kallt)* Ni kommer som ett lik ur graven.

MacDowell Conniston, ut med språket! Fick ni fast honom?

Keith *(rycker upp sig)* Jag ber att få rapportera, Sir, att John Keith är död, Sir.

Miriam *(spritter till. Efter ett ögonblick, till inspektören:)* Ni har varit mycket vänlig mot mig, Sir. Jag hoppas att jag sedan snarast kan få tala med sergent Conniston – om John Keith.

MacDowell Det ska ni få. *(Miriam avlägsnar sig.)* Nå, din gamle polarräv, då är det över! Sätt dig nu ned och berätta! Tre år är en lång tid. Det var knappt att jag först kände igen dig. Ta dig en drink! *(bjuder på ett glas whisky.)* Du har åldrats, min vän.

Keith Tre års mänskojakt lär knappast göra en mänska yngre. – Men varför blev Miriam Kirkstone upprörd av att John Keith var död?

MacDowell Sådan har hon varit de sista sex månaderna. Hon har visat ett nästan sjukligt intresse för John Keiths öde. Hur dog han? Hängde ni honom?

Keith Vi var långt bortom Coronation Gulf när jag äntligen fick honom fast. Då hade frosten redan bitit sig fast i hans lunga. Ni vet hur det är att anstränga sig utomhus i femtio graders kyla. Det börjar i ett hörn av lungan, och sedan spricker gradvis hela lungan upp. Han levde bara i en månad.

MacDowell Så ni behövde inte ens hänga honom. Det var som fan!

Keith Har något nytt dykt upp i fallet, Sir, eftersom Miriam Kirkstone visat ett sådant intresse för den döde?

MacDowell *(brutalt)* Ni har förändrats, Conniston!

Keith (efter en paus) Har ni någonsin varit där uppe i den långa vinternatten alldeles ensam? Sex månaders konstant mörker med bara stjärnorna kysande ner på er och de fördömda rävarna hela tiden skällande på er medan ni hela tiden måste kämpa med er själv för att inte bli galen? Tjugoåtta månader utan sällskap och aderton månader av polarvinter måste förändra en, Sir. Jag blir aldrig mer mig själv.

MacDowell Nej, ni tycks ha blivit, om jag så får säga det, mera ödmjuk. Men tillbaka till flickan. Ärligt talat vet jag inte vad det går åt henne. Men huvudsaken är att John Keith äntligen är död. Antagligen blir ni befördrad för besväret. Men ta nu igen er och bli en människa igen! Sex dagar här i Prince Albert ska lära er av med era polarnattsfasoner! *(sekreteraren kommer in)* Ja, vad är det, Cruze?

Cruze Shan Tung väntar, Sir.

MacDowell Shan Tung! Den där fördömde kinesen! Låt honom vänta! Nej, för resten! Släpp in missfostret. *(Shan Tung, kinesen, visas in.)*

Shan Tung Jag har sett mannen ni skickade mig att utforska, mr MacDowell. Det är Larsen. Han har förändrats mycket på åtta år. Han har låtit skägget växa och förlorat ett öga, och hans hår har blivit grått, men det är Larsen.

MacDowell Fick han ingen misstanke om er, Shan Tung?

Shan Tung Han fick inte se mig misstänksam. Han kommer att vara kvar där när *(i det att han sakta vänder sig mot Keith)* – mr Conniston kommer för att arresteras honom.

MacDowell Tack, Shan Tung. Ert minne för utseenden är bättre än all fotograferingskonst i världen. Ni kan gå. *(Shan Tung drar sig sakta ut.)*

Pfui! Den ormen ger mig alltid stank av gift i näsan!

Keith Men han är en stor tillgång för kåren, Sir.

MacDowell Han hatar er ännu, Conniston. Inte alla brottslingar i världen är så farliga för er som han. Om ni någonsin blir dödad utan att ett spår av något brott kan upptäckas, så vet vi att det är han som mördat er och det med en noggrannare beräkning än vad John Keith någonsin lade i dagen mot domare Kirkstone!

Keith Har jag några fler fiender, som jag hunnit glömma, Sir?

MacDowell Nej, Conniston, han är nog den ende. Alla de andra har hunnit dö här emellan. Ta nu en månads tjänstledigt. Sedan hoppas jag ni tar värvning igen som sergeant. Vi behöver män som ni.

Keith Det ska jag gärna göra, Sir.

MacDowell En annan sak. Har ni alldeles slutat röka, Conniston?

Keith Sir, jag har inte hunnit.

MacDowell Ta då för Guds skull en cigarr innan ni går. *(bjuder en cigarr åt honom, som han tar emot, och tänder den åt honom.)*

Keith Tack, Sir.

MacDowell Ni har blivit så ordentlig och proper. Förr brukade ni aldrig säga 'Sir' till mig så blodigt höviskt. Polarvintern tycks snarare ha gjort er mer civiliserad än mera förvildad.

Keith Jag beklagar, Sir.

MacDowell Jag också, Conniston. Gå nu hem och sköt om er. Brady hyr nog gärna ut åt er fortfarande.

Keith Tack, Sir.

MacDowell Ingenting. Men sluta vara ordentlig. Det passar sig inte i Prince Albert. Man kunde tro att ni kommit direkt från Oxford.

Keith Jag var där en gång, Sir.

MacDowell Jag vet, men där emellan har ni varit över hela det vildaste Canada. Ni uppträder som om ni kom hit från England för första gången.

Keith Sir, jag har glömt hur det var att vara civiliserad. Därför går jag kanske nu till överdrift. Jag har mycket att ta igen.

MacDowell Ja, det har ni. Stick iväg nu.

Keith Ja, Sir. *(går)*

MacDowell Besynnerligt. Allt är samme Conniston utom ögonen. Jag undrar vad Shan Tung kunde ha att säga om en så förändrad blick. (*sätter sig till sitt arbete.*)

Cruze Dog han verkligen, Conniston?

Keith Vem då?

Cruze John Keith?

Keith Det är en svår fråga, Cruze. Han är stendöd, men jag slipper honom på något sätt inte ändå.

Cruze Varför det, Sir?

Keith Därför, Cruze, att innan han dog, så övertygade han mig om att han var oskyldig. (*går*)(*Cruze återgår till sitt arbete.*)

Scen 2. Ett enkelt rum, "Connistons" tillfälliga hyrda bostad.

Keith Saskatchewan, du underbara fria flod, min bästa vän i världen!
Om jag ändå vore fri som du och kunde kasta av mig denna nya börda!
Jag har kommit hem, men icke som en fri man, jag har fått nytt liv,
men detta nya liv är ej mitt eget utan en avliden mans,
vars lik i lasten jag ej kan bli kvitt förrän jag fullbordat hans sista önskan.
Men jag kunde slå mig loss och ej mer taga värvning,
leva som en fri man och begynna ett nytt liv. Vad håller mig tillbaka?
Blott den döde mannen och hans ande, som jag känner allt ännu
som en sorts övervakare från ovan. Jag kan icke svika honom. (*det ringer*)
Telefonen! Svara icke! Det är ödet själv som ringer! (*måste ändå svara*)
Hallå? Miriam Kirkstone! Ringer ni till mig! Varför det?

Miriam Jag måste få tala med er om John Keith. Kan jag besöka er nu om en stund?

Keith Jag försäkrar er att han är död.

Miriam Det hjälper inte saken. För mig gör det honom bara mera levande.

Keith Ni kan komma.

Miriam Tack. Jag kommer så fort som möjligt. (*lägger på och försvinner.*)

Keith Den där kinesen! Varför hatade han Conniston? Tids nog får jag veta det.
Men han oroar mig inte så mycket som denna flicka. (*ringer*)

Inspektör MacDowell?

MacDowell Ja. Har ni funnit er till rätta, Conniston?

Keith Ja, Sir. Miriam Kirkstone ringde mig nyss. Hon vill träffa mig för att tala om John Keith.

MacDowell Det är något besynnerligt med det här. Jag skulle nästan råda er att inte träffa henne, om jag inte själv var intresserad av att hjälpa henne. Hon håller på att dö, Derry. Bit för bit har hon dött under de senaste sex månaderna. Före det var hon världens vackraste flicka och intresserade sig aldrig för John Keith-affären. Jag har inte lyckats bli klok på vad det är som är på tok med henne. Jag vet bara att det har något att göra med den där kinesen Shan Tung.

Keith Shan Tung?

MacDowell Ja. Jag fruktar att han har fått någon hållhake på henne och något som är värre. Han vill ha henne.

Keith Vad kan en sådan ha för hopp om henne?

MacDowell Utpressning. Det är detta som kan ha med fallet John Keith att göra. Hon vet för litet om John Keith och hoppas kanske av er få veta mera.

Keith Kan hennes bror vara inblandad?

MacDowell Den odågan? Säkerligen! Han och Shan Tung brukade träffas.

Keith Det osar katt.

MacDowell Säg inte annat. På sätt och vis är det synd att ni inte fick med er John Keith levande hem. Han hade kanske kunnat hjälpa Miriam Kirkstone.

Keith Jag bör nog ta emot henne i alla fall.

MacDowell Kanske hon även kan ha nytta av sergeant Conniston. Lycka till, Derry!
(lägger på.)

Keith Här har vi alltså ormboet. Vad som saknas är motiven. Försök fly och gömma dig nu, John Keith! (det knackar)
Stig in! (Miriam kommer in.)

Miriam Helt passande var det ju inte, mr Conniston, men jag kunde inte vänta till i morgon med att få höra om hur det slutade för min fars mördare.

Keith Det är helt i sin ordning, miss Kirkstone.

Miriam Är han verkligen död?

Keith Fullkomligt. Jag grävde själv ner hans lik under golvbräderna i den lilla stugan där uppe 800 mil härifrån för att rävarna inte skulle gå och gnaga på hans ben.

Miriam Hur dog han?

Keith Han förfrös ena lungan och dog sotdöden inom en månad. Jag försäkrar er att han ändå dog som en man.

Miriam Hade ni sympati för honom?

Keith Ja, jag hjälpte honom under hans svåra sjukdom. Är det något jag kan göra för er?

Miriam Ja. Ni kan återföra John Keith hit till mig levande.

Keith Det är tyvärr omöjligt.

Miriam Det är det enda som kan hjälpa mig.

Keith Då är ni illa ute, miss Kirkstone.

Miriam John Keith var mitt sista hopp. Han visste saker som ingen annan visste. Kanske att han hann avslöja något för er?

Keith Vad vill ni veta?

Miriam Då vet ni ändå något. Får jag komma tillbaka?

Keith Ni skall alltid vara välkommen.

Miriam Tack. Nu måste jag gå. Tack för ert vänliga tillmötesgående, mr Conniston.

Keith Det var min plikt.

Miriam Om ändå er plikt kunde bli min räddning! (går hastigt)

Keith (ensam) Det är min plikt att bli er räddning.
(det knackar ytterst försiktigt på dörren.)
Vem där?

Shan Tungs röst Får en annan komma in?

Keith Kom in.

Shan Tung (kommer in)(lismande) Förlåt att jag stör. Jag ville inte störa.

Keith Ni har redan stört.

Shan Tung Förlåt mig.

Keith Vad är det ni vill?

Shan Tung Jag ville egentligen bara gratulera och lyckönska er.

Keith Till vad då?

Shan Tung Till er stora bedrift.

Keith Jag har bara gjort min plikt.

Shan Tung Ja, men tre år är en lång tid. Hur bar ni er egentligen åt?

Keith Med vad då?

Shan Tung Hur lyckades ni slutligen få sergeant Conniston ur vägen, mr John Keith?

Keith (efter en paus) Ni blandar ihop korten, Shan Tung. Jag lyckades inte få John Keith ur vägen. Han dog utan att jag kunde rädda honom.

Shan Tung Resultatet blev ändå det samma.

Keith Att han dog, ja.

Shan Tung Och att ni fick den känsliga uppgiften att få spela flera olika roller samtidigt. Ni måste oavbrutet spela rollen av sergeant Conniston, och det gör ni bra, för

ni två var alltid ganska lika varandra. Det är lättare att spela rollen av sergeant Conniston än att spela den andra rollen.

Keith Jag är sergeant Conniston. Vilken extra roll inbillar ni er att jag spelar?

Shan Tung Den svåra rollen av att *inte* vara John Keith, som ni dock aldrig kan komma ifrån att ni egentligen är.

Keith Det är ni som spelar någon roll i det här spelet, Shan Tung, och inte jag. Men jag förstår inte vad det är för en roll ni försöker spela.

Shan Tung Jag ville bara gratulera er.

Keith Varför har ni alltid hatat mig, Shan Tung?

Shan Tung Jag hatade endast sergeant Conniston. Er, mr John Keith, har jag aldrig hatat. Farväl så länge. (*går*)

Keith Fan vet vad det är för ett spindelnät jag har hamnat i!
(*det knackar*)

Vem fan är det nu som kommer? Kan det finnas fler mardrömmar? Kom in!

Mary Josephine (kommer in) Äntligen! (*kastar sig om Keiths hals och kysser honom vilt*) Efter alla dessa år!

Keith Vem är du?

Mary Kommer du inte ihåg mig?

Keith Jag har gått igenom så mycket. (*visar på sitt ärr i pannan*) Ett hål i hjärnan bland annat.

Mary Men det är ju bara ett ärr! Låt mig få kyssa det också! (*kysser honom därstädes*) Du var oskyldig, Derry!

Keith Vad är det nu jag har gått och blivit oskyldig till?

Mary Förskingringen!

Keith Vilken förskingring?

Mary Derry! Vad har hänt med dig? (*släpper honom*)

Keith Tre år i polarvinterns våld. Kanske jag har förlorat minnet?

Mary Jag är Mary Josephine, din lillasyster.

Keith Nu vet jag! (*tar fram ett ur och öppnar det*) Du är flickan på bilden här i boetten! Men vad du har vuxit!

Mary Får jag se. (*tittar efter*) Jag är fjorton år där på bilden. Den är tagen för sex år sedan. Inte konstigt att du inte känner igen mig.

Keith Men vad är det för förskingring du talar om?

Mary Det var därför du lämnade England. Du var efterlyst av polisen, och våra föräldrar förnekade dig och förbjöd dig att någonsin komma hem till England. Men du fortsatte skriva till mig. Nu har vi fått veta att det var kusin Edwin som begick stölden i fars handelsfirma. Jag har skickats ut för att få hem dig igen.

Keith Jag kan inte komma hem till England.

Mary Vad är det för prat! Jag är ju här för att hämta dig!

Keith Kom i min famn, lilla syster. Mycket har hänt mig här i Canada. Jag har samlat på mig människoöden. Dem måste jag fullborda innan jag kan tänka på något annat.

Mary Då stannar jag här hos dig tills du är klar. Men vad är det för öden du måste fullborda?

Keith Den i tre år jagade förmodade mördaren John Keith dog i mina armar uppe i den arktiska tundran. Han var oskyldig. Jag måste få fatt den verkliga mördaren till domare Kirkstone och förhindra att en kines lyckas gifta sig med hans dotter genom utpressning.

Mary Och sedan? Är du ledig sedan?

Keith Ja, sedan är jag ledig.

Mary Bra! Då skall jag hjälpa dig! Vilken tur att jag kom till dig just nu när du som bäst behövde en modig lilla syster! (*omfamnar honom igen*)

Akt III scen 1. Samma som akt II scen 1.
(Sekreteraren och MacDowell är båda verksamma vid sina skrivbord.
MacDowell synes vara på dåligt humör.)

Keith (inkommer) Vad är det, Cruze?

Cruze Chefen är på dåligt humör. Shan Tung har varit här hela morgonen.

Keith Är det illa?

Cruze Chefen verkar gå upp i limningarna när som helst. Det är bäst ni går in till honom.

Keith (går in) Sergeant Conniston ber att få rapportera, Sir.

MacDowell Äntligen! Jag har väntat på er hela morgonen! Fan ta den där förbannade kinesskiten Shan Tung! Ni skulle göra mig en tjänst om ni tog livet av honom, Conniston!

Keith Var det allt, Sir?

MacDowell Nej, sitt ner! Ta en cigarr! Det här luktar illa, Conniston, fördömt illa! (*slår näven i bordet*) Vad fan tog ni inte med er John Keith levande hit för!

Keith Sir, jag hade inte ens kunnat få med mig honom hit i avlidet skick.

MacDowell Men som det är nu har ni inget bevis för er historia!

Keith Hans lik finns väl bevarat där uppe, Sir, i djupfryst skick.

MacDowell Det hjälper oss inte! Skrev han inte någon bekännelse innan han dog? Det brukar brottslingar i frihet alltid göra!

Keith Sir, han dog tidigare än han själv räknat med.

MacDowell Det är då alldeles fördömt!

Keith Vad, Sir?

MacDowell Att vi varken har bevis för att han var skyldig eller för att han var oskyldig!

Keith Ja, det är då verkligen alldeles fördömt, Sir!

MacDowell Vet ni så mycket, Conniston?

Keith Om vad?

MacDowell Miriam Kirkstone, förstås!

Keith Jag vet ingenting om Miriam Kirkstone.

MacDowell Den där stinkande kinesiska vesslan har henne i sina klor emedan han vet allt om saken!

Keith Sätt fast honom för utpressning, Sir.

MacDowell Vi har inga bevis mot honom! Flickan vägrar tala! Det enda som tydligen skulle hjälpa vore om någon tog kål på honom. Då skulle hela Prince Albert dra en suck av lättnad, för det kräket vet allt det om alla som ingen borde få veta om någon!

Keith Ni har rätt, Sir.

MacDowell Döda honom då!

Keith Hur, Sir?

MacDowell Det spelar ingen roll hur. Gör det bara inte hos honom, för då blir ni själv mördad av alla hans ödlor till lakejer.

Keith Är det en order, Sir?

MacDowell Nej, naturligtvis är det inte en order. Jag är bara så infernaliskt ursinnig! Här offerar vi våra bästa män på att jaga kanske oskyldiga offer för rättvisan under tre år i världens omänskligaste klimat medan den värsta av skurkar får bo och verka mitt ibland oss utan att lagen kan nå honom! Vet ni vad han sade, Conniston?

Keith Nej, Sir.

MacDowell Han framkastade världens fräckaste hypotes. Han påstod att ni mycket väl skulle kunna vara John Keith som tagit kål på sergeant Conniston och sedan tagit hans plats i hans kläder, och att efter tre år ingen ändå skulle märka någon skillnad mellan er.

Keith Sir, tillåt mig en fråga.

MacDowell Var så god.

Keith Vad menade ni med att ni offrar era bästa män på att jaga kanske oskyldiga offer för rättvisan?

MacDowell Conniston, domaren Kirkstone var inte Guds frommaste lamm. Han var kanske en lika lagligt etablerad skurk som Shan Tung. Vi vet nu att han tog mutor, att han dömde John Keiths far oskyldig till vad som blev döden, att han enbart manipulerade med lagen till fördel för sig själv, och faktiska bevis för att John Keith mördade honom saknas. Ni har kanske jagat fel man under tre år till döds till ingen nytta för någon och allra minst till någon nytta för Miriam Kirkstone.

Keith Vet ni något mera nytt?

MacDowell Jag har en teori. Antag att domarens egen son mördade honom. Det är inte alls omöjligt. De låg alltid i fejd med varandra, det rötägget Peter Kirkstone krävde alltid sin far på pengar och såg fram emot att få arva honom. Antag att han, när John Keith och domaren båda låg medvetlösa och blodiga i deras fina bibliotek, själv passade på att hugga sin far till döds i huvudet för att sedan ge John Keith skulden?

Keith Vart vill ni komma, Sir?

MacDowell Den teorin är den enda möjliga förklaringen till dagens pinsamma läge. Peter Kirkstone försvann för sex månader sedan. Sedan dess har Miriam Kirkstone ständigt bekymrat sig om fallet John Keith medan hon allt mer dragits in i Shan Tungs spindelnet. Antag att Shan Tung skyddar hennes broder och hotar att ange honom om hon ger honom korgen? Det är den enda hake jag kan tänka mig att Shan Tung kan ha på henne.

Keith Hur kan vi hjälpa henne, Sir?

MacDowell Vi måste finna Peter Kirkstone.

Keith Det blir inte lätt, om han har varit försvunnen i sex månader.

MacDowell Jag är medveten om det. Vi måste troligen misslyckas med den saken. Då återstår endast *en* övrig räddning för henne.

Keith Vilken då?

MacDowell Att ni uppträder som hennes riddare. Ni har råd med det, och ni behöver en kvinna, och den nyss uppdykna jäntan från England är ju bara er syster.

Keith Ni har koll på allt, Sir.

MacDowell Ytterligare en möjlighet finns.

Keith Berätta, Sir.

MacDowell Jag vet att ni är en ordentlig man, Conniston. Ni skulle aldrig kunna jaga en oskyldig människa till döds. Antag att John Keith var oskyldig. Antag att han fick er övertygad om att han var oskyldig. Antag att ni räddade honom och valde att ta risken att ge honom fri. Det tredje alternativet vore om John Keith kom tillbaka. En ny rättegång mot honom skulle aldrig kunna fälla honom. Om vi fick tag på Peter Kirkstone skulle John Keith kanske till och med kunna frias. Tänk på saken, Conniston.

Keith Jag är bjuden till Shan Tung denna eftermiddag, Sir.

MacDowell Bra. Döda honom gärna, men inte i hans eget hus. Jag har inte råd att förlora både er och John Keith.

Keith Har ni råd att förlora Shan Tung?

MacDowell Han är världens bästa angivare, men alla angivare kan aldrig bli något annat än förbannade äckliga kräk. Ni har fullkomligt fria händer, Conniston, när det gäller Shan Tung. Jag ska själv försvara den vesslans blivande mördare mot hela världen.

Keith Tack, Sir. (*går*)

Cruze Klarade ni av honom?

Keith Nästan. (*går*)

Scen 2. Det inre av Shan Tungs exotiska kinesiska hus.
Än så länge är tapeterna fördragna.

Shan Tung (till sina tjänare) Kom ihåg nu att vara noggranna med att bara göra det bästa tänkbara intryck på min gäst. Han ska få veta att han kommer till en kinesisk mans hus och att ingenting där skall fattas honom. Uppmärksamhet framför allt! *(kineserna bugar sig i ödmjuk underdånighet som svar)* Bra. Nu kan ni föra in honom. *(Två går ut och hämtar Keith. De andra försvinner. Keith ledsagas in.)*

Välkommen, herr sergeant! Jag trodde aldrig ni skulle förära mig med en visit i det privata. Men nu är ni här, och hela mitt hus står öppet för er med dess varmaste välkomsthjärta. Vill ni dricka te med mig?

Keith Jag är här för att prata affärer.

Shan Tung Sedan, herr sergeant, sedan. Låt det himmelska gå före det materiella. Utan en förberedande kopp te kan vi aldrig komma över värdighetens tröskel. Amerikanerna brukar dyka direkt på affärerna utan krumbukter, men det är så banalt och prosaiskt! Ursäkta min finkänslighet, herr sergeant.

Keith Den är väl ganska unik här i norra Canada?

Shan Tung Hur ovanlig den än är i vissa delar av världen måste jag vart jag reser få insistera på att få behålla den. Nå, herr sergeant, vill ni ha den stora artigheten och vänligheten att delta med mig i avnjutandet av en fredlig kopp te?

Keith Bara så länge den inte är förgiftad.

Shan Tung Ett amerikanskt skämt, herr sergeant. Mycket lustigt. Låt oss då stiga in i salongen. *(klappar i händerna. Väggar dras ifrån, och ett otroligt raffinerat palats öppnar sig i gammal mandarinstil med siden och drakar och lyktor och porslin och skulpturer m.m. överallt.)*

Keith Ni bor ju i ett museum, Shan Tung.

Shan Tung Nej, det är ett hem, ett typiskt kinesiskt hem, som dock är gjort för att man ska trivas och känna sig hemma.

Keith Men ni måste vara förmögen.

Shan Tung Slå er ner, herr sergeant. *(klappar i händerna. Teet serveras under noggranna ceremonier och älskvärda krusningar.)* Jag skall avslöja en sak för er. Jag är tyvärr inte vem som helst. *(tar fram en pergamentrulle och vecklar ut den och visar den för Keith.)* Läs.

Keith (läser) Det är ett universitetsdiplom för en viss Kao Lung, prins av Shan Tung.

Shan Tung Jag är filosofie doktor vid universitetet i Yale. Ja, jag är prinsen av Shan Tung, äldsta sonen till en mandarin av den nionde graden, den högsta. Alla mina förfäder har varit högsta styresmän i Shantung i lika många årtusenden som er historia räknar årtionden. Shantung är den till storleken näst största och viktigaste provinsen i Kina. Endast Pe-Chi-Li med huvudstaden Peking är viktigare.

Keith Och vad gör en sådan snubbe här?

Shan Tung Jag arbetade mig upp till den högsta makten i Shan Tung men blev sedan offer för en konspiration och måste fly för att rädda mitt liv. Men när uppkomlingarna av den inkräktande kejsardynastin Manchu en dag är störtad skall jag återvända. Jag står i hemlig korrespondens med doktor Sun Yat Sen.

Keith Vem fan är det?

Shan Tung En god vän till mig som skall bli Kinas politiska frälsare, en västerländskt skolad man som utbildat sig vid universitetet i England, vilket ni inte har, mr John Keith.

Keith Till saken!

Shan Tung Just det, mr Keith, till saken! Nu har jag för er avslöjat min fulla identitet. Varför då hålla fast vid er falska?

Keith Vart vill ni komma?

Shan Tung Jag har redan nästan kommit ända fram, men jag behöver er hjälp för det sista avgörande steget.

Keith Ni har redan en gång försökt kompromettera mig inför MacDowell.

Shan Tung Jag har bara förelagt honom en teori, ingenting annat. Han tror mera på er än vad han trodde på Conniston, och det är inte litet det.

Keith Varför hatar ni mig?

Shan Tung Ni menar varför jag hatade Conniston. Han var en förbannad översittare och rasist som behandlade negrer och sådana som mig som lort. Han föraktade min ras, mr Keith. Det gjorde honom förtjänt av mitt eviga hat. Ingen vit förolämpar en kines, mr Keith. Endast kineser får förolämpa kineser, ty endast de kan göra det på ett älskvärt sätt.

Keith Ni vill alltså inte förråda den ni tror är John Keith emedan ni har användning av mig för era syften. Vad är era syften?

Shan Tung Rakt på sak, mr Keith, direkt till affären? Vad jag alltid mest har uppskattat hos amerikanerna är deras spontana rättframhet, även om det är deras kanske enda goda egenskap. Bortom deras berömda rättframhet finns det bara våld och brutalitet, barbari och vulgaritet. Men till saken. Ni lär ha känt domare Kirkstone, mr Keith.

Keith Sluta kalla mig mr Keith. Jag är sergent vid hans majestäts ridande polis i dominionen Canada. Glöm inte det.

Shan Tung Men officiellt har ni just inlett en månads tjänstledighet. Det är en ganska brittisk egenskap, det där att till varje pris upprätthålla ett sken och en form hur falskt det än är.

Keith Shakespeare har fostrat oss till en nation av världens mest kvalificerade skådespelare, Shan Tung, och vi är alltid konsekventa i våra roller, emedan våra roller är sanna.

Shan Tung Ni får mig att le, mr Keith. Men åter till saken. Beträffande domare Kirkstone, så var han den mest betydande mannen i den här delen av Canada. Han var så att säga den högsta formen av sin ras här i Saskatchewan. Och han har efterlämnat världens vackraste dotter.

Keith Jag beklagar, Shan Tung, men jag är ingen kopplare.

Shan Tung Jag vet allt om er, mr Keith. Jag behöver bara säga ett ord till den man som är inspektör MacDowells överordnade, och han avlägsnas från sin post medan ni omedelbart blir hängd. Ert liv och er chefs framtid har jag i mina händer, mr Keith, liksom jag har alla detta samhälles prominenta personers liv och öden i mina händer. Jag vet allt om alla, mr Keith. Och i ert fall räcker det inte ens med att ni faktiskt inte dödade domare Kirkstone.

Keith Jag har inte fått se alla era kort ännu.

Shan Tung Miriam Kirkstone litar på er. Ni skall föra henne hit till mig i natt, så att jag här i denna salong får göra henne till min hustru.

Keith Lagligt eller olagligt?

Shan Tung Åtminstone naturligt.

Keith Och varför?

Shan Tung Hon är den högsta medlemmen av sin ras här i Saskatchewan. Jag åtrår hennes förtrollande skönhet. Och med att vinna henne skall jag bevisa att den gula rasen är överlägsen den vita. De vita är välskapta och vackra, mr Keith, rasen är ädel och skön, men den gula är intelligentare, och det är intelligensen enbart som människorasen kan hävda sig och överleva genom. Skönhet och adel är idel svaghetsyttringar och mutationer. Den vita rasen skall aldrig klara sig i längden vad den än producerar kulturellt och i form av konst och skönhet, ty vi med vår intelligens skall dominera hela jorden. Kinas folkmängd är den största och mest expansiva i världen. Ingen kan motstå oss i längden.

Keith Och för att bevisa dessa era teorier ämnar ni kränka Miriam Kirkstone?

Shan Tung Ja. Först må hon bli min naturligt. Sedan må hon bli min lagvigda maka, och ve den i detta land som då icke respekterar oss!

Keith Och vad har ni att erbjuda som ersättning för att jag skulle överlämna Miriam Kirkstone i ert våld?

Shan Tung All frihet i världen. Ni skulle få försvinna vart som helst ni ville med Connistons lilla syster. Hon och er frihet skulle bli er belöning.

Keith Jag måste kräva en sak till.

Shan Tung Vad mer kan jag stå till tjänst med?

Keith Utlämnandet av domare Kirkstones mördare.

Shan Tung Det var domarens egen son och Miriam Kirkstones egen bror. För hennes skull kan jag ej utlämna honom. Det skulle krossa hennes hjärta.

Keith Hur lång betänketid får jag?

Shan Tung Till midnatt. Före det måste ni ha fört Miriam Kirkstone hit.

Keith Och annars?

Shan Tung Annars är ni död och MacDowells liv ruinerat.

Keith Det är två ruinerade liv mot ett. Kallar ni detta fair play, Shan Tung?

Shan Tung Jag föredrar att se det från den andra sidan. Om ni för Miriam Kirkstone hit till mig har jag räddat tre människoliv och dessutom gjort tre människor saliga: er, Connistons syster och Miriam Kirkstone. Om ni inte för Miriam Kirkstone hit till mig är det ni som har ruinerat tre liv: ert eget, MacDowells och Connistons systers.

Keith Är det så man gör affärer i Kina?

Shan Tung Vi kommer med våra generösa erbjudanden endast en gång, mr Keith. So long! (*bryter upp, klappar i händerna, tjänarna kommer in och visar med leende vänlighet ut Keith.*)

Keith Vi ses igen, prins Kao.

Shan Tung Det hoppas jag verkligen. Jag ser fram emot många års givande vänskap.

Keith Jag föredrar att inte spela teater. Jag kan aldrig bli er vän, Shan Tung.

Shan Tung Det var tråkigt. Jag skulle bli en mycket pålitlig sådan.

Keith Nej, mr Kao Lung, hur mycket prins av Shan Tung ni än är skulle ni aldrig kunna bli något annat än en fullfjädrad egoist till förbannelse för hela det himmelska rike som för alltid har stött ut er. Ni kan aldrig få del i någon mänsklig gemenskap, Shan Tung. So long. (*går*)

Shan Tung Jag börjar nästan tvivla på att den mannen verkligen är John Keith. Skulle han verkligen kunna vara Conniston ändå? Nåväl, i vilket fall som helst är han såld om jag anger honom. Han må tjäna sina egna syften och mina eller gå under.

Akt IV. Hos Kirkstones. Mordrummet.

Miriam Det var mycket vänligt av er, mr Conniston, att komma förbi på eget initiativ.

Keith Jag ville än en gång se det fatala rummet.

Miriam Ingenting har ändrats sedan ni var här senast. Varje bok står på samma ställe, och där på skrivbordet ser ni ännu den enda fatala brevpresen. Det finns till och med kvar fragment av blodfläckarna.

Keith Kan de inte tvättas bort?

Miriam Blod är mycket svårare att få bort än rödvin och kaffe.

Keith Ja, jag tänker det. Jag minns ännu hur domaren låg när jag kom in för att arrestera den medvetlöse John Keith. Det är precis som igår. Här i detta rum avgjordes så många öden på en och samma gång och alla i olycklig riktning. Och ingenting har förändrats här sedan dess, som om rummet frysts i tiden. Det är bara de döda som är borta, men det är som om deras andar fortfarande spökade här, mest av allt John Keiths, som härjat osalig här ända sedan dess. Apropos det, var är er broder?

Miriam Peter är bortrest sedan sex månader tillbaka.

Keith Vart reste han?

Miriam Han reste till British Columbia för att där inleda en experimentell verksamhet med nya gruvor.

Keith Då borde han väl vara lätt att få tag i. Korresponderar ni?

Miriam Nej.

Keith Men han ringer väl er ibland?

Miriam Nej.

Keith Miss Kirkstone, er bror var aldrig någon företagsam man. Han ägnade sig helst åt kortspel och whisky. Han hade ständiga spelskulder. Han har aldrig i hela sitt liv arbetat med sina händer. Han har knappast ens undertecknat papper. Han var alldeles för fet för att någonsin kunna ägna sig åt något annat än att enbart vara slö och slapp. Möjligen kunde han ha mördat en redan medvetlös mänska för att få hans pengar....

Miriam Mr Conniston, vet ni vad ni säger?

Keith Jag vet mycket väl vad jag säger, och det är därför jag säger det. Fler liv står på spel idag än när er far blev mördad, och den största livsfaran svävar ni själv i.

Miriam Vem skulle väl vilja mörda mig?

Keith En man skulle vilja göra det mot er som är värre. Shan Tung kräver er kropp i natt.

Miriam Vad är det ni säger?!

Keith Jag säger som det är. Han har bett mig föra er hem till honom för att han skall få göra er gravid innan ni är gifta.

Miriam Och tänker ni föra mig till Shan Tung?

Keith Vad har han för hållhake på er?

Miriam Han påstår att det finns bevis för att det var min bror och icke John Keith som mördade min far.

Keith Om det är så enkelt, så varför inte överlämna er bror åt rättvisan?

Miriam Endast Shan Tung vet var min bror finns. Han har lovat skydda mig mot skandaler med att hålla honom gömd om jag blir hans hustru.

Keith Och vad har ni svarat?

Miriam Jag har bett om betänketid. Han lovade mig betänketid tills antingen John Keith eller ni kom tillbaka. Jag hoppades på en slutlig bekännelse från John Keith.

Keith John Keith var tyvärr oskyldig.

Miriam Vet ni det säkert?

Keith Ja.

Miriam Har ni bevis?

Keith Han övertygade mig på sin dödsbädd. En döende man ljuger aldrig om han är god, och John Keith var en god man.

Miriam Jag tror er. Vi vet nu att hans far blev oskyldigt dömd.

Keith Den betänketid Shan Tung gav er är ute, vilket jag beklagar. Hade jag vetat det hade jag aldrig kommit tillbaka. Vilket svar ämnar ni ge honom?

Miriam Shan Tung är en fulländad kinesisk gentleman. Har han berättat för er om sina anor?

Keith Ja.

Miriam Vi två är de enda som känner till dem. Ingen släpps in i hans hem utom kineser. Jag har förtroende för honom och tror uppriktigt att han älskar mig. Åtminstone är det tydligt att han åtrår mig. För att rädda min broders liv och min familjs ära är jag villig att följa med er till honom. Men jag kan aldrig älska honom.

Keith Har ni sagt det till honom?

Miriam En kvinna säger aldrig nej till en man förrän hon måste.

Keith Hör på mig, miss Kirkstone. Alla som känner det fostret och som inte är kineser hatar honom. Hela staden vill bli honom kvitt. Ingen skulle sörja honom. Varken ni eller han kan skydda Peter Kirkstone i längden. Er bror måste inför rätta. Det

är bara en tidsfråga. Ni måste offra honom, och ni måste säga nej till kinesen, helt enkelt för att ni aldrig kan älska honom.

Miriam Jag kan omöjligt offra min bror.

Keith Han är ett kräk och en parasit som bara kan vålla människor i hans omgivning skada så länge han lever. Han har redan kostat John Keith och er fader livet.

Miriam Jag kan aldrig tro att han mördade pappa.

Keith Alla kan tro det utom ni, för han är er broder, och ni är kvinna.

Miriam För mig till Shan Tung, prins Kao Lung. Jag vill tala med honom i er närvaro.

Keith Nu?

Miriam Ja, just nu. Jag tror att han har någonting att visa er.

Keith Jag går inte dit obehäpnad.

Miriam Jag kan försäkra er, mr Conniston, att han aldrig heller tar emot sina gäster obehäpnad. (*de bryter upp.*)

Scen 2. Keiths hyrda bostad. Mary Josephine är ensam hemma.

Keith (kommer in med Miriam) Mary, det är vi. Det här är Miriam Kirkstone, domarens dotter.

Mary (hälsar vänligt på henne) Hur mår ni?

Keith Vi är på väg till Shan Tungs ökända etablissemang.

Mary Ska du göra rent hus där?

Keith Om det behövs. Därför kanske det kan behövas förstärkning. Vill du kila till MacDowell och berätta att jag har gått behäpnad i sällskap med Miriam Kirkstone till Shan Tung?

Mary Det skall jag gärna göra. Får jag komma med poliserna dit sedan?

Keith Javisst. Då träffas vi där.

Mary (tar Miriam i handen) Jag vet allt, syster. Hoppas ni hittar er broder.

Keith Det är därför vi går dit.

Mary Lycka till. (*omfamnar Keith*)

Keith Ta väl vara på dig, Mary. (*går med Miriam*)

Mary Det blir min brors sista polispårning. Sedan får jag äntligen föra hem honom.

Akt V. Som akt III scen 2. Tapeterna är fördragna.

Shan Tung (till tjänarna) De är mycket välkomna, och de skall känna sig mycket välkomna. Men håll er beredda. Den där mannen kommer säkert inte obehäpnad, och vi känner inte hans intriger. Håll därför knivarna i beredskap. Så. Nu kan ni föra in dem.

(*tjänarna visar in Keith och Miriam.*)

Det gläder mig, sergent, att ni så noggrant har hållit er överenskommelse.

Keith Miriam Kirkstone kommer hit alldeles på eget initiativ.

Shan Tung Så mycket bättre! Alltså kommer hon av fri vilja! Då är hon en heder för sin ras!

Keith Blanda inte ihop våra raser, Shan Tung. Vi kommer hit som två människor till en tredje för att tala förstånd med honom. Det är allt.

Shan Tung Jag är mycket smickrad. Aldrig trodde jag att vita män i mig kunde se en människa.

Miriam Vad tror ni att ni är, Shan Tung?

Shan Tung En svår fråga, min ljuvaste blomma. Låt mig tänka. Vi i vår familj har egentligen aldrig varit annat än väletablerade representanter för mittens rike det eviga Kina.

Miriam Har ni aldrig sett er själv som människa?

Shan Tung Min far var mandarin av nionde graden.

Miriam Var då icke han en människa?

Shan Tung Vad menar ni, Miriam, med att vara en människa?

Miriam Att vara mänsklig.

Shan Tung Vad betyder det att vara mänsklig?

Miriam Att vara human.

Shan Tung I Kina har aldrig någon haft råd att vara human. Likväl är det alla kinesers plikt att vara det. Därför är Kina världens fattigaste folk.

Keith Ett vältaligt svar, prins Kao. Vi nöjer oss med det. Var är Peter Kirkstone?

Shan Tung Sergeant, ni hoppar från det ena samtalsämnet till det andra utan att jag har någon som helst beredskap inför era överraskningar. Varför är ni plötsligt intresserad av denna ljuva frökens broder?

Keith Spelet är över, Shan Tung. Vi vet allt. Peter Kirkstone mördade sin far. Han kan aldrig klara sig undan rättvisan. Jag och Miriam är här för att få veta var han är så att han kan överlämnas åt rättvisan.

Shan Tung Ni slår mig med häpnad, ni rättvisans tjänare utan identitet. Har ni då ingen finkänslighet alls? Är er rättvisa så tveklös inför att dra denna unga jungfrus namn i smutsen för all framtid? Och hur kan provinsens högsta domares son antas ha mördat sin egen fader utan vidare?

Keith Han hade motiv, och John Keith var oskyldig.

Shan Tung Era hypoteser kräver bevis, herr sergeant. Vi vet inte ens säkert att John Keith är död. Ni har måhända själv hjälpt honom komma undan.

Keith Era hypoteser är redan berömda, Shan Tung. Jag ska ge er en annan. Antag att jag verkligen lät John Keith komma undan och att jag har beviset för hans oskuld i min ficka.

Shan Tung Den hypotesen håller inte. Då skulle ni för länge sedan ha producerat beviset.

Keith En annan mera intressant hypotes. Antag att jag dog för att John Keith skulle få komma tillbaka och bevisa sin oskuld. Antag att jag för att skydda honom gav honom mina kläder och min identitet. Antag att jag är min egen gengångare. Den hypotesen är mera besläktad med er egen hypotes, Shan Tung.

Miriam Menar ni verkligen vad ni säger, sergeant Conniston? Vem är ni egentligen?

Shan Tung Vart vill ni komma, sergeant?

Keith Vi kräver blott Peter Kirkstones utlämnande till rättvisan.

Shan Tung Han är inte mycket att lämna ut. Vad får jag i stället?

Keith Vad vågar ni göra anspråk på?

Shan Tung Miriams hand.

Keith Berätta hur det är med Peter Kirkstone. Vi kan resonera vidare om saken om vi blir rätt informerade om hans tillstånd. Är han levande eller död?

Shan Tung Det är det som är frågan, sergeant. *(klappar i händerna. Tapeterna dras i från, och man får uppleva Peter Kirkstone som ett levande lik, uppsvälld, gulgrön, nästan död av slöhet och rosslande av sjukdom.)*

Miriam Peter! *(vill rusa fram till honom men hejdar sig.)*

Keith Vad är det med honom, Shan Tung?

Shan Tung Opium. Han är Prince Alberts tyngsta drogmissbrukare. Han har gått på heroin och morfin i sex månader.

Miriam Här i ert hus?

Shan Tung Hade ni föredragit att han gjort det offentligt, miss Kirkstone? Vi har åtminstone gött honom så att han sluppit svälta.

Keith Uppenbarligen, Shan Tung, har ni gött honom med allt vad han önskat och i synnerhet med alla världens förslöande droger. Ni har stoppat upp honom med knark och förvandlat honom till totalnarkoman bara för att därigenom kunna tilltvinga er Miriams hand.

Shan Tung En ful förmodan, mr Conniston.

Keith Men sann, om jag känner er rätt.

Shan Tung Metoden har vi lärt av er. Ni har i decennier förslavat hela Kina i opiumhandeln.

Keith Här gäller det individer, Shan Tung. Det är mycket värre. (*drar upp pistolen*) Härmed arresterar jag er, Shan Tung. Ni har ingen chans att undkomma. Huset är omringat av poliser.

Shan Tung Ni bryter mot vår överenskommelse, sergeant.

Keith Det är vars och ens plikt att bryta alla överenskommelser med män som åsidosätter all humanitet och mänsklighet för att uppnå sina egna egoistiska maktsyften.

Shan Tung På honom! (*kastar sig undan. Keith hinner skjuta men blir själv träffad. Ett dussin kineser och ett dussin poliser störtar in. Totalt slagsmål med knivar och pistoler. Mary ses finna Miriam och föra henne i säkerhet.*)

MacDowell Släpp inte ut en enda gul jävel!

(*det vilda skjutandet och krigandet fortsätter.*)

(*Slutligen, när alla kineser ligger döda eller bundna:*)

Miriam Lever sergeant Conniston?

Mary Derry! (*de finner honom.*)

Miriam Han är träffad i huvudet.

Mary Han lever!

MacDowell (*undersöker honom*) Det är bara en rispa. – Han har blivit skjuten i huvudet förut. Nu är det andra sidan som har träffats. Hans ärr blir nu symmetriska.

(*Keith slår upp ögonen.*)

Mary Derry! Tala till oss!

MacDowell Shan Tung är död, Conniston! Du träffade honom direkt! Och Peter Kirkstone är fast och skall hängas!

(*Keith ser oförstående på dem.*)

Conniston Har jag blivit skjuten?

MacDowell En förbannad kines stod bakom tapeten och siktade på dig hela tiden. Shan Tung tog inga risker. Nu har vi rensat upp stadens värsta gangsternäste. Du blir stadens hjälte!

Conniston (*förvirrad*) Vem är jag?

Mary Derry! Känner du inte igen oss? Jag är din syster!

MacDowell Du är Derwent Conniston, sergeant vid Canadas ridande polis i hans majestäts tjänst. Jag är din chef, inspektör Malcolm MacDowell!

Conniston (*tar sig om huvudet*)(*tvekande*) Dessa namn säger mig ingenting. Jag tycks inte veta någonting om mig själv. Vem är jag?

MacDowell (*till damerna*) Han har tappat minnet.

Mary O nej!

Miriam Ni har just räddat mitt liv, sergeant Conniston. Vet ni inte vem jag är?

Conniston (*betraktar henne noga*) Jag har tyvärr ingen aning.

Miriam (*uppgivet*) Nu får vi aldrig veta vem han var!

Mary (*till MacDowell*) Tror ni han kan hämta sig?

MacDowell Det är tveksamt. Den här kulan tog tydligen hårdare än den förra. Kanske om ni återbördar honom till England, att han där kan känna igen sig.....

Mary Det är därför jag är här. Kom, Derry! Vi ska hem!

Conniston (*frågande*) Hem?! (*Mary hjälper honom upp med hans högra arm runt sina axlar och stapplar ut med honom.*)

MacDowell Ni blir rik nu, miss Kirkstone, efter er far och er bror. Och var säker på att vi kommer att göra allt för att skydda er heder.

Miriam Den bekymrar mig nu inte längre, när jag plötsligt har förlorat två män.

MacDowell Två män?

Miriam Ja, en prins och en hjälte. Prinsen dog, och hjälten förlorade sig själv.

(går ut efter Mary och Conniston.)

MacDowell Bunta ihop dem bara! De ska in i finkan allihop! Och ta hand om det där levande liket där! Han ska hängas, vare sig halsen håller ihop eller inte!

(kommenderar sina män, som fortsätter upprensningen.)

Slut.

Efterskrift.

Till grund för detta ödesdrama ligger James Oliver Curwoods roman "Gengångare", men som alltid skiljer sig författarens dramatiserade version något från originalet. I Curwoods romaner tenderar hjältarna alltid att dra sina revolverar litet för tidigt och ta lagen i egna händer innan det är nödvändigt, helt enkelt för att de inte har tålamod. Lyckligtvis har denna dramatiker bättre tålamod. Han låter i lugn och ro allting lösas logiskt och teoretiskt så att lagens väktare sedan kan gå till ett dukat bord och lugnt ta hand om de rysliga skurkarna, men samtidigt låter han även ödet bedriva sitt eget spel med människorna, vilket Curwood inte gör. Följaktligen blir upplösningen av detta drama en helt annan än Curwoods normala "happy end"-banalisering.

Frågan är om inte den intressantaste karaktären ändå är kinesen. John Keiths intressanta utveckling, som består i att han allt mer växer sig in i sin roll som polis för att slutligen så helt gå upp i den att han förlorar sig själv, är ändå på något sätt underlägsen den listige och beräknande kinesen med sina årtusenden av kulturanor och sitt fina ödmjuka sätt. Kinesen framstår trots allt som den enda kulturmänskan bland idel klumpiga grovhuggare, och när han blir besegrad är han inte dummare än att han på något hemlighetsfullt sätt tar John Keiths själ med sig....

J.B.W. juli 1990.

Författarens anmärkning.

I en eventuell filmversion borde hela mordscenen få förekomma i flashback under John Keiths redogörelse för vad som hände i akt I. Eventuellt kan sedan flashbacksekvenser från samma scen återkomma längre fram vid nya samtal om mordet.

C.L. 1.9.1990.